

**Rekabet Kurumu Başkanlığından,
REKABET KURULU KARARI**

Dosya Sayısı : 2005-3-138
Karar Sayısı : **06-87/1125-328**
Karar Tarihi : 6.12.2006

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL,
M.Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN

B. RAPORTÖRLER: Meltem BAĞIŞ AKKAYA, B. Sanem ŞİMŞEK

**C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

: Yataş Yatak ve Yorgan Sanayi A.Ş.
Temsilcisi: Av. Gamze BOROĞLU, Av. Gamze SANDURAC
GMK Bulvarı No: 31/8 06440 Maltepe Ankara

20

D. TARAFLAR : Yataş Yatak ve Yorgan Sanayi A.Ş.
GMK Bulvarı No:31/8 06440 Maltepe Ankara

Cauval Industries

8 Allée des Palombes 77185 Lognes FRANSA

E. DOSYA KONUSU: **Yataş Yatak ve Yorgan Sanayi A.Ş. ile Cauval Industries arasında Türkiye’de faaliyette bulunmak üzere Valya Mobilya Üretim A.Ş. unvanlı ortak bir şirket kurulması işlemine izin verilmesi talebi.**

30

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 14.12.2005 tarih ve 8898 sayı ile giren ve en son 20.11.2006 tarih ve 7756 sayı ile eksikleri tamamlanan bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’un 4., 5., 7., 8. maddeleri ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu’ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ’in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucu düzenlenen 1.12.2006, 2005-3-138/Öİ-06-MBA sayılı Birleşme/Devralma Raporu, 1.12.2006 tarih ve REK.0.07.00.00-120/314 sayılı Başkanlık Önergesi ile 06-87 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

40

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor’da; Cauval Industries ile Yataş Yatak ve Yorgan Sanayi A.Ş. arasında imzalanan Ortak Girişim Sözleşmesi yoluyla Valya Mobilya Üretim A.Ş. adıyla ortak girişim kurulması işleminin,

- Valya Mobilya Üretim A.Ş.’nin bağımsız iktisadi varlık niteliği taşıması nedeniyle 1997/1 sayılı Tebliğ’in 2. maddesinin (c) bendi uyarınca yoğunlaşma doğurucu bir ortak girişim olmadığı, dolayısıyla 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında birleşme veya devralma sayılan haller dışında kaldığı,
- Ortak Girişim Sözleşmesi’nin 4. ve 14. maddeleriyle düzenlenen münhasırlık ve rekabet etmeme hükümlerinin 4054 sayılı Kanun’un 4.

- 50 maddesine aykırılık teşkil ettiği, bu nedenle bildirim konusu anlaşmaya menfi tespit verilemeyeceği,
- Ortak Girişim Sözleşmesi'nin, yapılması planlanan Distribütörlük Sözleşmeleriyle bir bütün teşkil ettiği ve mevcut dosya bakımından bu bütünlüğün sağlanamaması nedeniyle muafiyet incelemesinin bu aşamada yapılamayacağı,
  - İşlemin ortak girişim niteliği kazanmasına yönelik değişiklik ya da düzenlemelerin yapılması durumunda yeni bir bildirimde bulunulabileceği, bu yönde düzenlemelerin yapılmaması durumunda ise Ortak Girişim Sözleşmesi'nin 4.2. maddesinde bahsi geçen "Distribütörlük Sözleşmesi"nin ancak 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesindeki muafiyet koşullarını karşılayacak şekilde düzenlenebileceği,
  - Yukarıdaki seçeneklerden hangisinin tatbik edildiğinin ve bu doğrultuda yapılan düzenlemelerin en kısa sürede Kurumumuza bildirilmesi gerektiği

ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili pazar

70

H.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Bildirime konu olan işlemin taraflarının faaliyet alanı olan mobilya sektörü en genel anlamıyla, ağaç üretiminden başlayarak oturma grupları, mutfak, ofis mobilyaları, vb. tüm mobilya üreticileriyle bunlara makine ile diğer yatırım malzemeleri, hammadde ve malzeme temin eden sanayi kuruluşlarını, yan sanayicileri ve fason imalat yapan firmaları kapsamaktadır. Sektör kapsamında değerlendirilen ürünlere bakıldığında özellikle kullanım alanları itibarıyla sektörün ürün bazında alt segmentlere ayrılması gündeme gelmektedir. Dosya mevcudu bilgi ve belgeden, işlemin yabancı ortağı olan Cauval'in, Yataş'ın daha geniş ürün yelpazesine nispetle özellikle kanepeler ve oturma grupları alanında uzmanlaşmış olduğu ve yeni kurulan şirketin de amaç ve konusunun kanepeler, klik/klak(Kanepelerin yatak haline dönüştürülmesi amacıyla kullanılan bir çeşit mekanizma) ve oturma grupları üretimi, dağıtımı ve ihracatı olarak tanımlandığı ve bu ayırım ışığında ilgili ürün pazarının taraflarca "mobilya sektöründeki, kanepeler, klik/klak ve oturma grupları" olarak belirlendiği görülmektedir.

Bu noktada belirtilmesi gereken önemli bir husus, pazarın bu şekilde alt segmentlerine ayrılarak incelenmesinin genel olarak daha geniş bir bakış açısıyla yapılacak bir değerlendirmeden özellikle rekabet koşulları açısından bir fark yaratmayacağıdır. Nitekim pazarın genelindeki çok oyunculu yapı, alt segmentlere inildiğinde de gözlenmekte, bu da tüm pazara yönelik yapılan değerlendirmelerin dar bir pazar tanımı açısından da anlamlı olabilmesiyle sonuçlanmaktadır.

Yukarıdaki açıklamalar dikkate alınarak, teşebbüslerin faaliyet alanları ve Kurulun önceki kararlarından hareketle ilgili ürün pazarı "oturma grupları" olarak belirlenmiştir.

H.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

100

Mobilya sektöründeki talep ve arz yapısı ağırlıklı olarak konut inşaatı ve gelir artışı gibi makro düzeydeki değişkenler tarafından etkilenmektedir. Sektörde üretim bölgeleri ile tüketimin gerçekleştiği bölgelerin paralellik arz etmemesi, diğer bir deyişle gerek üreticilerin yurt çapında faaliyet göstermeleri gerekse bölgeler arası ürün akışının söz konusu olması itibarıyla, bölgeler bazında rekabet koşullarının önemli ölçüde farklılaşmaması nedeniyle ilgili coğrafi pazar "Türkiye Cumhuriyeti sınırları" olarak belirlenmiştir.

H.2. Taraflar

110

H.2.1. Yataş Yatak ve Yorgan Sanayi A.Ş.(Yataş)

1987 yılından itibaren mobilya sektöründe yer alan Yataş, bu sektörün yatak, kanepeler, oturma grupları, modüler mobilya (yemek ve yatak odaları gibi) ve ev tekstili gibi birçok alt segmentinde faaliyet göstermektedir. 2004 yılına ilişkin cirosu (.....) YTL olarak açıklanan teşebbüsün sadece kanepeler satışlarından elde ettiği cirosu ise (.....) YTL tutarındadır. Halka açık bir şirket olan Yataş'ın ortaklık yapısına tablo 1'de yer verilmiştir.

120

Tablo 1: Yataş Ortaklık Yapısı

HİSSEDARLAR	HİSSE ORANI (%)
Yılmaz Öztaşkın	30,78
Hakkı Altop	11,00
Yavuz Altop	10,08
Turkan Kulkuloğlu	5,16
Muammer Öztaşkın	5,00
Canan Öztaşkın	5,00
Rezzan Öztaşkın	5,00
Osman Altop	2,52
<i>Halka Açık Kısım</i>	25,46
TOPLAM	100,00

Yataş'ın yönetim kurulu ise Yılmaz Öztaşkın, Hakkı Altop, Yavuz Altop ve Osman Altop'tan oluşmaktadır.

H.2.2. Cauval Industries (Cauval)

130

Merkezi Fransa'da bulunan Cauval, faaliyetlerini Fransa ve İngiltere'de 11 iştiraki aracılığıyla yönetmektedir. Bunun yanı sıra, faaliyet alanı tüm Avrupa'ya yayılan teşebbüs mobilya emtiaları üreten Alman Nordica şirketinin tamamını 2003 yılı içerisinde ve yine mobilya üretimi ile iştigal eden Polonya'da kurulmuş Christianapol şirketinin tamamını 2004 yılında devralmıştır.

Dosya mevcudu bilgi ve belgeden, temel faaliyet alanı metal mobilya parçaları ile kanepeler iskeleti üretimi ve satışı olan şirketin 2004 yılına ilişkin cirosunun (.....) Euro olduğu anlaşılmıştır.

H.2.3. Valya Mobilya Üretim A.Ş. (Valya)

Yataş ve Cauval Industries arasında 14.11.2005 tarihinde imzalanan Ortak Girişim Sözleşmesi uyarınca kurulan ve 13.2.2006 tarihinde Ana Sözleşmesi

- 140 imzalanmış olan Valya, sözleşme taraflarının %50'şer ortaklığıyla kurulmuş olup ortaklık yapısına tablo 2'de yer verilmiştir.

Tablo 2: Valya Mobilya Üretim A.Ş. Ortaklık Yapısı

HİSSEDARLAR	HİSSE ORANI (%)
Cauval	49,98
Yataş	49,97
Şölen Aslı Altop	0,01
Nimet Altop	0,01
Hacı Nuri Öztaşkın	0,01
Gilles Silberman	0,01
Gilbert Wahnich	0,01
TOPLAM	100,00

Şirketin ilk yönetim kurulu olarak Hacı Nuri Öztaşkın, Nimet Altop, Şölen Aslı Altop, Gilles Silberman, Ayouch Wahnich ve Gilles Bellaloum seçilmiştir.

H.3.Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

150 H.3.1. 1997/1 sayılı Tebliğ Bağlamında Ortak Girişim Kurulması İşlemi

Ortak Girişim Sözleşmesi'nin 4.2. maddesinde Valya'nın faaliyet alanı, "yatak ve döşeme üretimi ve Tarafların ürün sahasına giren ve tarafların/Şirket'in tasarımcılarının dizayn edecekleri ürünlerin satılması ve ihracatı" olarak belirlenmiştir (Sözleşme'nin lafzı açısından "Taraflar", Cauval ve Yataş'ı, "Şirket" ise Valya'yı işaret etmektedir). Öte yandan şirketin ortak girişim niteliğini değerlendirmek amacıyla taraflar ve şirket arasındaki ilişkilerin ayrıntılı bir şekilde ortaya konması gerekmektedir.

- 160 Ortak girişimin değerlendirilmesinde ilgili ortak girişimin *yoğunlaşma doğurucu* mu yoksa *işbirliği doğurucu* mu olduğunun tespit edilmesi gerekmektedir. Zira bir ortak girişim sözleşmesi taraflar arasında rekabeti sınırlayıcı özellikler gösterebileceği gibi ekonomik gücün belirli merkezlerde yoğunlaşmasına da neden olabilir. Rekabet hukukunda rekabeti kısıtlayıcı anlaşmalar ile yoğunlaşmaları düzenleyen hükümler farklıdır. Teorideki bu farklılık yoğunlaşmaların teşebbüs yapılarında, kısıtlayıcı anlaşmaların ise teşebbüs davranışları üzerinde etkide bulunmasına dayanmaktadır. Ortak girişim anlaşmalarının hem yapısal hem de davranışsal özellikler taşıması, bu tip anlaşmaların hem yoğunlaşma hem de kartel düzenlemeleri kapsamında değerlendirilmesi sonucunu doğurmaktadır.

1997/1 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinin (c) bendinde "amaçlarını gerçekleştirmek üzere işgücü ve malvarlığına sahip olacak şekilde bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkan ve taraflar arasındaki veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisi olmayan ortak girişim" tanımlaması yer almaktadır. Bu tanıma göre, yoğunlaşmaya yönelik ortak girişimin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında değerlendirilebilmesi için aşağıdaki üç unsuru taşıması gerekmektedir: 1- Ortak kontrol, 2- Bağımsız iktisadi varlık ve 3- İşlemin koordinasyona yol açmaması.

H.3.1.1. Ortak Kontrol

1997/1 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinin ikinci fıkrasında "kontrol" kavramı açıklanmıştır. Tebliğ bakımından kontrol, "ayrı ayrı ya da birlikte, fiilen ya da hukuken bir teşebbüs üzerinde belirleyici etki uygulama olanağını sağlayan haklar, sözleşmeler veya başka araçlarla ve özellikle bir teşebbüsün malvarlığının tamamı veya bir kısmı üzerinde mülkiyet veya işletilmeye müsait bir kullanma hakkı veya bir teşebbüsün organlarının oluşumunda veya kararları üzerinde belirleyici etki sağlayan haklar edinimi" anlamına gelmektedir.

Bu tanım bağlamında kontrol kavramı açısından "teşebbüs üzerinde belirleyici etki uygulama", bir başka deyişle teşebbüsün stratejik ticari kararlarını etkileyebilme hakkını haiz olma ve "belirleyici etki uygulama olanağı sağlayan" unsurlar ön plana çıkmaktadır. Bu unsurlar arasında verilen örnekler ise, teşebbüsün malvarlığı üzerinde mülkiyet, kullanma hakkı ya da yönetim organlarında yer alma veya karar alma mekanizmasında söz sahibi olmadır.

Mevcut dosya bakımından, Yataş ve Cauval teşebbüslerinin her biri Valya'nın %50 hissesine sahiptir. Diğer yandan Ortak Girişim Sözleşmesi'nin 9. maddesi ile Ana Sözleşme'nin 8. maddesi uyarınca, ortak girişimin 6 üyeden oluşan yönetim kurulunda, Yataş ve Cauval eşit sayıda temsil edilecektir. Valya'nın yönetimi, denetimi ve temsili sorumluluğuna sahip olan kurulun toplantılarında yetersayı 4 olarak belirlenmiştir. Bunun yanı sıra, kurulun mevcut üyelerin çoğunluğu ile karar alabilmesi düzenlenmiş, ancak Ana Sözleşme'nin 10. ve Ortak Girişim Sözleşmesi'nin 9.4. maddelerinde sıralanan ve Şirket'in yönetimine ilişkin önemli kararlarda her iki hissedar grubundan en az birinin olumlu oyu ile karar alınabilmesi şartı da getirilmiştir. Anılan hükümler, her bir hissedar grubunun tek başına karar almasını engellemesi itibarıyla ortak kontrolün varlığına işaret etmektedir.

H.3.1.2. Bağımsız İktisadi Varlık

Mehaz mevzuatta belirtildiği üzere, ortak girişimin işgücü ve malvarlığı açısından bağımsız bir iktisadi varlık olarak faaliyetini sürdürebilecek donanımda olması gerekmektedir. Ortak girişim, aynı pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin normal fonksiyonlarını tek başına yerine getirebilmelidir. Bu ortak girişim, anlaşmada yer alan ticari faaliyetlerini sürekli bir biçimde yürütebilmek için, günlük faaliyetlerini sürdüren bir yönetime; mali, personel, taşınır ve taşınmaz malvarlıklarını da içeren yeterli kaynaklara sahip olmalıdır.

Ortak girişimin iktisadi bağımsızlığının ölçütü, kendi pazarında bağımsız bir aktör olarak davranıp davranmadığıdır. Eğer ortak girişim Ar-Ge, ortak satış, üretim gibi ana teşebbüslerinin sadece bazı fonksiyonlarını yerine getiriyorsa bağımsız bir iktisadi varlık, bir başka deyişle tam işlevsel olarak kabul edilmemektedir. Bu tip ortak girişimler, ana teşebbüslerin ticari aktivitelerine yardımcı olarak faaliyetlerini sürdürecektir.

Ana teşebbüsler ortak girişime her ne kadar gerekli varlıklar konusunda katkıda bulunsalar da, örneğin ortak girişimin sınırlı arz, fikri haklar ve dağıtım alanında

ana teşebbüs(ler)le bağlantısını sürdürmesi zaman zaman bağımsız idari varlık ölçütü açısından soru işareti oluşturmuştur.

240 Ortak girişimin bağımsız bir iktisadi varlık olarak belirlenmesinde bir başka unsur ise, ana şirketlerin ortak girişimin alt veya üst pazarlarında varlıklarını sürdürmeleri durumunda ana teşebbüsler ile ortak girişim arasındaki ilişkidir. Söz konusu ilişki, özellikle ortak girişimle ana teşebbüsler arasında satışların veya satın alımların, ortak girişimin kendi satışlarının veya satın alımlarının büyük bölümünü oluşturduğu zaman önem kazanmaktadır. Ortak girişimin belli bir başlangıç dönemi için satışlarının veya satın alımlarının büyük bölümünü ana teşebbüslerle gerçekleştirmesi, ortak girişimin bağımsız bir iktisadi varlık olma özelliğini zedelemeyebilir. Söz konusu süre ilgili piyasanın özel koşullarına bağlı olmakla birlikte, normal koşullarda üç yılı aşmamalıdır.

250 Ortak girişimin ana teşebbüslere uzun süreli satış yapmasının planlandığı durumlarda, bu satışların yanı sıra, ortak girişimin bağımsızlığı piyasada oynadığı aktif rol göz önünde bulundurularak değerlendirilebilmektedir. Bu açıdan ortak girişimin, toplam üretimi içinde ana teşebbüslere olan satışının oranı önemli bir faktördür. Diğer bir önemli faktör de, ana teşebbüslere yapılan satışların normal piyasa koşullarına göre yapılıp yapılmadığıdır.

Söz konusu dosya, yukarıda anılan ölçütler kapsamında aşağıda değerlendirilmiştir.

H.3.1.2.1. Ortak Girişimin Ana Teşebbüslerin Sadece Bazı Fonksiyonlarını Yerine Getiriyor Olması

260 Ortak Girişim Sözleşmesi'nin "Dayanak" başlığı altında, Cauval'in mefruşat ve çek-yat üretiminin bir kısmını ve ayrıca know-how, bazı makineler ve metal teçhizatını Valya'ya imalat yapmaya yönelik olarak devretmeyi, benzer şekilde Yataş'ın da Kayseri'de bulunan fabrikasındaki mefruşat ve çek-yat faaliyetine ayrılmış bütün teçhizat ve şerefiyesini Valya'ya bırakmak istediği belirtilmektedir.

270 Ortak Girişim Sözleşmesi'nin "Kararlaştırılmış Faaliyet ve Amaçlar" başlıklı 4.2. maddesi taraflar ile Valya arasındaki ilişkiyi düzenlemektedir. Anılan madde hükmü uyarınca, Cauval, Yataş'ın Türkiye, Kanada, Porto Riko ve Amerika'da Valya tarafından üretilen ürünlerin tek dağıtıcısı olmasını sağlayacaktır. Aynı şekilde Yataş da, Cauval'in Valya'nın Batı Avrupa'daki tek dağıtıcısı olmasını sağlamayı taahhüt etmektedir. Söz konusu dağıtım ilişkilerinin "Distribütörlük Sözleşmesi" uyarınca sağlanacağı ifade edilmektedir.

280 Maddenin devamında, Yataş'ın yukarıdaki gibi belirlenen ve dört ülkeden müteşekkil bölgede Yataş ve/veya Cauval ürünlerini Valya'dan, şirkete %10 kâr bırakarak alacağı düzenlenmiştir. Aynı durum Cauval ürünlerini Batı Avrupa'da dağıtacak olan Cauval için de geçerlidir. Bu duruma istisna olarak, bazı özel projelerin gerçekleştirilmesi durumunda ve piyasa fiyatı yukarıda bahsedilen fiyattan düşük ise, ilgili bölgeye göre Yataş veya Cauval'in rekabetçi olmasını sağlamak için tarafların ve/veya yönetim kurulunun daha düşük bir kâr oranı belirleyebileceği belirtilmiştir.

Ortak Girişim Sözleşmesi'nin anılan 4.2. maddesinden anlaşıldığı üzere, Yataş kendi bölgesinde gerek Yataş gerekse Cauval ürünlerini dağıtacakken, Cauval Batı Avrupa'da kendi ürünlerini dağıtacaktır. Yataş ürünleri içinse, taraflar arasındaki mutabakatla hazırlanacak bir "Acentelik Sözleşmesi" uyarınca, Cauval'in Batı Avrupa'da acente olarak atanması mümkün kılınmıştır.

290 Son olarak ilgili madde hükmünün, Valya'ya taraflara ayrılan yukarıdaki bölgeler dışında kalan ülkelerde Yataş'la ya da Cauval'le yahut üçüncü şahıslarla acentelik ilişkisi kurma yetkisi verdiği belirtilmelidir. Ayrıca Şirket, herhangi bir bölgede yine tarafların biriyle yahut üçüncü bir şahısla Yataş ürünü olmayan ürünler için acentelik sözleşmesi imzalamaya yetkilidir.

Yukarıda anılan Distribütörlük ve Acentelik Sözleşmeleri, Ortak Girişim Sözleşmesi'nin "İmzalanacak Diğer Anlaşmalar" başlıklı 4.4. maddesine konu olmuştur. "Münhasır Distribütörlük Sözleşmesi" başlıklı 4.4.1. maddesinde aşağıdaki ifade yer almaktadır:

300 *"Altı ay içerisinde Şirket ve Yataş, Yataş'ın Şirketin Bölge [Türkiye] dahilinde Diğer Ürünlerin münhasır distribütörü olmasını sağlamak amacıyla, bu anlaşmanın 4.2. maddesinde belirtilen şartlar ile, ... yıllık bir distribütörlük sözleşmesi akdedecektir. Ancak, Yataş'ın hisselerini işbu Anlaşmanın 8. maddesi uyarınca devretmesi halinde, münhasır distribütörlük sözleşmesi, bahse konu hisse devrinin Şirketin pay defterine kaydından itibaren iki yıllık bir süre için Şirket ve Yataş için geçerli olacaktır."*

310 Yukarıda yer alan bilgilerden, ortak girişim şirketinin tarafların belirli bir fonksiyonu gerçekleştirmek üzere kurulduğu kanaatine varılmıştır. Nitekim dosya mevcudu bilgi ve belgeden, Valya'nın sadece üretim şirketi olmayı hedeflediğinin açıkça ifade edildiği anlaşılmıştır. Şirketin, tarafların sadece üretim fonksiyonunu gerçekleştirmeye yönelik olarak kurulması, bağımsız ortak girişim niteliğini zedelemektedir.

H.3.1.2.2. Ortak Girişimin Sınırlı Arz, Fikri Haklar Yoluyla Ana Teşebbüslerle Bağlantısının Sürekli Olması

320 Ana teşebbüslerin ortak girişime herhangi bir teşebbüs gibi piyasada faaliyet gösterebilmesi için gereken varlıkları sağlaması ortak girişimin bağımsızlığı için gereklidir. Yukarıda da anılan ve tarafların Valya'ya sağlayacağı aynı katkılar Ortak Girişim Sözleşmesi'nin 5. maddesinde yinelenmektedir. Fabrika, makine ve ekipman katkısının yanı sıra, Valya'ya teknoloji, know-how ve kalite koşulları gibi üretime yönelik hizmetlerin sağlanacağı da ilgili hüküm ile kararlaştırılmıştır.

330 Diğer yandan, Sözleşme'nin yukarıda alıntılanan ve Valya'nın ürettiği ürünlerin Türkiye'de münhasıran Yataş tarafından dağıtılmasını öngören 4.4.1. maddesi, ortak girişimle taraf teşebbüs arasındaki ilişkiyi pekiştirmektedir. İlgili madde hükmünde bu ilişkinin süresinin de açık bırakıldığı görülmektedir. Genel itibarıyla mobilya pazarının kendine özgü koşullar barındırmadığı dikkate alındığında, Valya ile Yataş arasındaki bağ belirsiz süreli dağıtım ilişkisi yoluyla güçlendirilmiş olmaktadır.

Her ne kadar, Yataş'a ait olmayan ürünlerin dağıtımı için Valya'ya acentelik sözleşmeleri imzalama yetkisi verilse de dosya mevcudu bilgiler, ortak girişimin ana teşebbüslere ait ürünler dışında yapacağı üretimin kısıtlı olacağına, üretiminin münhasıran ana teşebbüsler tarafından satın alınacak olması itibarıyla da piyasaya arzının sınırlı kalacağına işaret etmektedir. Bu husus Valya'nın ana teşebbüslerden, Türkiye bölgesi özelinde Yataş'tan, bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkmasına engel olacak niteliktedir.

340 **H.3.1.2.3. Ortak Girişimin Ana Teşebbüslerle Arasındaki Satış Ya Da Satın Alımların Miktarı Veya Süresi**

Yukarıda belirtildiği üzere, Valya'nın üretiminin tamamı yahut önemli bir bölümünün belirsiz bir süre boyunca ana teşebbüsler tarafından satın alınacak olması nedeniyle, teşebbüsün bağımsızlığı zedelenmektedir.

H.3.1.2.4. Ortak Girişimin Piyasada Aktif Rol Oynayıp Oynamadığı

350 Ortak girişimin ana teşebbüslere satışının uzun süreli öngörüldüğü durumlarda, piyasada aktif rol oynayıp oynamadığı önem kazanmaktadır. Mevcut dosyada, Valya'nın toplam üretimi içinde ana teşebbüslere olan satışlarının oranına ilişkin kesin rakamlar öngörülmemiştir. Öte yandan, dosya mevcudu bilgi ve belgeden, ortak girişimin önemli ölçüde ana teşebbüslerin ürünlerini üretmek fonksiyonunu sağlayacağı ve üretiminin de münhasıran ana teşebbüslerce dağıtılacağı anlaşılmaktadır. Bu çerçevede, Valya'nın ilgili pazarda aktif rol oynayacağını söylemek mümkün değildir.

360 Yukarıdaki açıklamalar ile mevcut bilgi ve belgeler ışığında, Valya'nın bağımsız iktisadi varlık olarak ortaya çıkmadığı, bu nedenle ortak girişimin barındırması gereken üçüncü unsur olan koordinasyona yol açmaması gerekliliğini değerlendirmeksizin, söz konusu işlemin 1997/1 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinin (c) bendi uyarınca yoğunlaşma doğurucu bir ortak girişim olmadığı kanaatine varılmıştır.

H.3.2. Menfi Tespit Değerlendirmesi

Ortak girişim işlemine tarafların faaliyetlerine olan etkisi açısından bakıldığında, Ortak Girişim Sözleşmesi'nin belirli bazı sınırlamalar getirdiği görülmektedir.

370 Sözleşme'nin "Kararlaştırılmış Faaliyet ve Amaçlar" başlıklı 4.2. maddesinde "*İşbu sözleşmenin bir parçası olarak, Cauval, Yataş'ın, Distribütörlük Sözleşmesi'nin şartları uyarınca, Şirket'in Türkiye, Kanada, Porto Rico ve Amerika'daki tek distribütörü olmasını sağlayacaktır. Diğer taraftan, Yataş, Distribütörlük Sözleşmesi uyarınca, Cauval'in Şirket'in Batı Avrupa'daki tek distribütörü olmasını sağlayacaktır.*" ifadelerine yer verilmiştir. Yine Sözleşme'nin "Münhasır Distribütörlük Sözleşmesi" başlıklı ve yukarıda da alıntılanan 4.4.1. maddesi de Yataş ve Cauval'in kararlaştırılmış olan bölgelerde Valya'nın münhasır dağıtıcıları olmalarını düzenlemektedir. Buna göre, Türkiye bölgesinde Valya'nın ürettiği kanepe ve oturma gruplarını sadece Yataş dağıtacaktır. Söz konusu münhasırlık uygulamasının yanı sıra Sözleşme'nin 14. maddesinde de rekabet etmeme yükümlüğü düzenlenmiştir.

380

Yukarıda yer verilen madde hükümleri, tarafların ticari kararlarını özgürce almalarını engelleyecek nitelikte olduğundan 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

H.3.3. Muafiyet Değerlendirmesi

390 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında değerlendirilemeyen ve içerdiği kısıtlayıcı hükümler nedeniyle menfi tespit alması da olanaksız görülen başvuru konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi bağlamında irdelenmesi gerekmektedir.

Ancak mevcut dosya bakımından söz konusu incelemeyi sağlıklı bir şekilde yapmanın mümkün olmadığı görülmektedir. Nitekim bu incelemenin öncelikle, taraflar ile ortak girişim şirketi arasındaki alım-satım ilişkilerinin ayrıntılarını düzenlemesi beklenen Distribütörlük Sözleşmeleri'nin değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Dosya mevcudu bilgi ve belgede yer alan bilgiler, söz konusu dağıtım anlaşmalarının imzalanmadığını ve bu durumun, Valya'nın esas faaliyetini teşkil edecek olan oturma grubu üretimine geçişini de engellemekte olduğunu göstermektedir. Mevcut durumda, muafiyet değerlendirmesinin yapılabilmesi için 400 gerekli görülen bilgi ve belgelerin sağlanamadığı, ancak taraflar ile ortak girişim şirketi arasındaki sözleşmelerin imzalanması ve teşebbüsler arasındaki ilişkilerin açıklık kazanması halinde bildirimden yeniden ele alınabileceği kanaatine varılmıştır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

- 410 1. Valya Mobilya Üretim A.Ş.'nin bağımsız iktisadi varlık niteliği taşınamaması nedeniyle 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in 2. maddesinin (c) bendi uyarınca yoğunlaşma doğurucu bir ortak girişim olmadığı, dolayısıyla 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında birleşme veya devralma sayılan haller dışında kaldığına,
- 420 2. Ortak Girişim Sözleşmesi'nin 4. ve 14. maddeleriyle düzenlenen münhasırlık ve rekabet etmeme hükümlerinin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil ettiği, bu nedenle bildirim konusu anlaşmaya menfi tespit verilemeyeceğine,
3. Ortak Girişim Sözleşmesi'nin, yapılması planlanan Distribütörlük Sözleşmeleriyle bir bütün teşkil ettiği ve mevcut dosya bakımından bu bütünlüğün sağlanamaması nedeniyle muafiyet incelemesinin bu aşamada yapılamayacağına,
4. İşlemin ortak girişim niteliği kazanmasına yönelik değişiklik ya da düzenlemelerin yapılması durumunda yeni bir bildirimde bulunulabileceğine, bu yönde düzenlemelerin yapılmaması durumunda ise Ortak Girişim Sözleşmesi'nin 4.2. maddesinde bahsi geçen "Distribütörlük

430

Sözleşmesi”nin ancak 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesindeki muafiyet koşullarını karşılayacak şekilde düzenlenebileceğine,

5. Yukarıdaki seçeneklerden hangisinin tatbik edildiğinin ve bu doğrultuda yapılan düzenlemelerin en kısa sürede Kurumumuza bildirilmesine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.